

значимості, особливого виду робіт або товарів тощо). У системі органів податкового контролю Італії важлива роль належить фінансовій гвардії (податковій поліції), створеній у 1881 р. для забезпечення контролю всієї податкової системи в країні. Варто наголосити – законодавство щодо відповідальності за податкові злочини в Італії на сьогодні залишається несистематизованим. Відповідні норми можуть міститися в законах, декретах-законах і декретах Президента Республіки [4, с. 220].

Досвід розвинених країн світу переконливо свідчить, що затрати на забезпечення оптимального рівня свідомості, яка спрямована на добровільну сплату податкових платежів, значно нижчі від затрат на забезпечення примусового адміністрування податків. Так, наприклад, у Сполучених Штатах Америки 90 % усіх податкових платежів сплачуються добровільно.

Таким чином, заходи щодо вдосконалення податкового контролю повинні бути спрямовані на покращення поведінки платників податків і, таким чином, збільшення суми сплачених податків і зборів внаслідок зменшення фактів ухилення від оподаткування.

Література

1. Шевчук О. А. Організація податкового контролю: світовий досвід / О. А. Шевчук // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2012. – Вип. 36. – С. 139-144.
2. Яренко Г. Структура та організація роботи податкових органів у зарубіжних країнах / Г. Яренко // Вісник КНЕУ. – 2009. – № 2 – С. 124.
3. Пугаченко О. Б. Діяльність податкових органів у зарубіжних країнах / О. Б. Пугаченко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/28.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/28.pdf).
4. Мельник М. І., Лещух І. В. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності : монографія / М. І. Мельник, І. В. Лещух. – Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України», 2015. – 330 с.

УДК 336.711

Дзюблюк О. В.,

Тернопільський національний економічний університет

ВАЛЮТНО-КУРСОВА ПОЛІТИКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ

Найважливішими завданнями валютно-курсової політики Національного банку України має бути досягнення такого стану валютної сфери економічних відносин, який би сприяв досягненню стратегічних цілей економічного росту і забезпеченню конкурентоспроможності національної економіки у глобальному

вимірі. Однак досягнення цих цілей не є можливим без забезпечення макроекономічної стабілізації, базовою передумовою якої є стійкі умови функціонування внутрішнього валютного ринку та забезпечення стабільної вартості національної грошової одиниці відносно іноземних валют. За таких обставин ефективна валютно-курсова політика відіграє ключову роль у процесі успішної реалізації антикризових заходів економічної політики держави.

Такі умови економічного розвитку, як підтримання низьких темпів інфляції, стимулювання заощаджень і їхня трансформація в інвестиції інститутами фінансового ринку, стійке та прибуткове функціонування банківського сектора, можливості ефективного розвитку бізнесу та залучення іноземних капіталів, безпосередньо залежать від стійкості грошової системи країни і підтримання вартості національної валюти на незмінному рівні. Тому значення валютно-курсової політики як найважливішого аспекту державного регулювання макроекономічних процесів набуває критично важливого рівня.

Валютно-курсова політика має бути спрямована на підтримання такого обмінного курсу національної валюти, який би найбільшою мірою відображав адекватне співвідношення вартості виробництва товарів і послуг. Формування обмінного курсу на таких засадах дозволяло би вирішити два важливі завдання: з одного боку, здійснення обміну товарами та послугами на еквівалентній основі, тобто за їх реальною вартістю, що дозволяє країні повністю відшкодувати ресурси, затрачені на товарне виробництво; по-друге, сприяння за допомогою політики обмінного курсу достовірному порівнянню рівнів затрат на виробництво аналогічних товарів у країнах – торговельних партнерах, що має приводити у дію механізм міжнародної конкуренції виробників. Таким чином, встановлення цін товарів на основі вартості їх виробництва, що виражається адекватним валютним курсом, має важливе значення для досягнення збалансованості зовнішньоторгового обороту і забезпечення ефективного економічного розвитку країни.

Сучасна валютно-курсова політика центрального банку має проводитися у контексті єдиної державної економічної політики, спрямованої на подолання кризових явищ, сприяння досягненню макроекономічної стабільності і зростання виробництва. Інакше кажучи, стабільність зовнішньої і внутрішньої вартості національної грошової одиниці має розглядатися як один із найважливіших пріоритетів регулятивного впливу держави на економіку, визначаючи її інвестиційну привабливість, перспективи зростання та врешті впливаючи на добробут усього суспільства через механізм формування його реальних, а не номінальних доходів. Однак чи можна вважати, що забезпечення стабільної вартості національної валюти взагалі коли-небудь перебувало у числі стратегічних цілей економічної політики держави, а відтак і Національного банку України? Очевидно, що ні. Процес прийняття відповідних рішень у сфері валютно-курсового регулювання відображав свідому багаторічну практику

послідовного зниження зовнішньої вартості національної грошової одиниці, тобто валютного курсу.

Необхідно відзначити, що серед причин девальвації діяло декілька цілком об'єктивних факторів, що мають у своїй основі фундаментальні недоліки надмірно орієнтованої на зовнішні ринки структури української економіки. Однак вплив таких фундаментальних економічних факторів, пов'язаних із структурою зовнішньої торгівлі, аж ніяк не міг призвести до такої глибокої триразової девальвації національної валюти, що мала місце упродовж 2014-2015 рр. Крім того, необхідно наголосити, що ці фактори носять більшою мірою структурний характер, тобто мають у своїй основі відносно повільну і довготривалу дію. Загалом така стійка девальваційна тенденція щодо вартості національної валюти за відносно короткий період часу у кращому разі може бути пояснена певними помилками, яких припускався центральний банк, запроваджуючи ті чи інші валютні обмеження на ринку, а в гіршому свідомими діями регулятора, спрямованими на пониження обмінного курсу національної валюти. Валютно-курсова політика у тому розумінні, яке вкладає в нього регулятор, визначається не завданнями щодо забезпечення макрофінансової стабільності держави і на основі стабільної вартості національної валюти забезпечити стійке виробниче зростання, а спрямовується на пониження зовнішньої вартості національної грошової одиниці, що вкладається у рамки концепції переходу до так званого інфляційного таргетування, що систематично нав'язується центральним банком як основа реалізації грошово-кредитної політики загалом. Тому до того часу, поки центральний банк не буде дотримуватись чітких орієнтирів у проведенні валютно-курсової політики, в Україні не буде досягнута цінова стабільність, адже динаміка внутрішніх цін значною мірою визначається саме змінами обмінного курсу. А відтак завдання макроекономічної стабілізації як необхідної передумови для довготривалого виробничого зростання не буде досягнуто.

Література

1. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів: монографія / за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль : «Вектор», 2012. – 462 с.
2. Грошово-кредитне регулювання у механізмі забезпечення макроекономічної стабілізації і ефективності функціонування банківської системи України: монографія / за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 530 с.